

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Troján Pál

Cím:

A tanítvány visszaemlékezése
a tanár Babits Mihályra

Forrás:

Pesti Hírlap

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Babits Mihály

Idő

"1942"

Személy

Bn.

1942 dec. 3.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

A tanítvány visszaemlékezése a tanár Babits Mihályra

Mintha csak tegnap történt volna, pedig már harminc esztendeje is elmúlt, hogy 1911. év szeptemberében Babits Mihályt az újpesti állami főgimnáziumba helyezték át vidékről. Ez a vakáció hosszúra nyúlt a fellépett kolerajárvány miatt, de mit törődünk mi ezzel. 15 éves korunk derűlátásában és pezsdülő kedvében? Naphosszat flóberttel a vállunkon jártuk az akkor még ki nem irtott erdőt és a még be nem épített határt, a ritka szép őszi napokban.

Egy délután a piacon a vásárosok kirakodását nézegettem, amikor a fiúk körülvettek és újságolták a friss hírt: új magyar tanárt kapunk, bizonyos Babits Mihály nevezetű költőt. A költőnek mindnyájan szörnyen megörültünk. Olyan Csokonai-féle, diákokkal pipálgató vidám cimborá professzort vártunk és kíváncsián lestük a bemutatkozást, ami az említett járvány miatt csak október közepe táján történt meg az iskolai előadások kezdetével. En akkor ötödikes voltam, magyar tantárgyból a retorika volt előírva s a tanár tényleg Babits volt.

A régen várt első órán Babits szelíd, ideges lépésekkel ment a katedrara, végigpillantott az osztályon, mi meg őt vettük szemügyre olyan aprólékosan, amilyenre csak tanárát figyelő diák képes. Most is előttem

van nyurga alakja, csapott, szinte nőies válla, hosszukás, sovány arca és borostás álla. Nyirott kis fekete baszuszt viseit és rövidre vágott sötét haját oldalt elválasztva hordta. A szeme csodaszép volt. Ritkán láttam ilyen mélytűzü, lelkés és szomorú szemet, mint Babitsét. Ez a szem, érzésem szerint, az értelmet és hűséget fejezte ki legtökéletesebben. Papos, magasan záródó zakóöltönyt és magas, elől kihajtott u. n. álló gallért hordott, amit akkortájt fiatalabb emberek már nem igen viseltek. Mindig kifogástalanul tisztán járt, de meglátáshoz, hogy a külsőségekkel nem nagyon törődik.

A „csokonaiskodásból” persze nem lett semmi. Babits sokkal komolyabban fogta fel hivatását, mintsem hogy az amugy is szűkre mért órákat tanítványaival elléháskodja.

Különös módszere volt tanításának, melyet sem előtte, sem utána nem láttam, sem a középiskolában, sem pedig az egyetemeken. Ezt a módszert figyelmebe ajánlom az illetékeseknek, akik szinte évről-évre új tanítási tervek készítenek s mint megannyi új Pestalozzi állnak ki a porondra, sajnos, igen kevés eredménnyel.

Elmondom, Babits mint tanított. Mikor például a „retorika” előírta a körmondat tanítását, Babits erről elő-

zőleg egy szót sem magyarázott. Nem adott pontosan körülírt meghatározást, melyet legfeljebb a stréber vágott volna be szóról-szóra. Ehelyett Kossuth vagy Deák Ferenc valamelyik beszédéből felolvasott egy hosszú mondatot. — Fiúk, mi tűnt fel maguknak felolvasásomban? — kérdezte Babits. Nyomban felnyult vagy tíz fiu jelentkező ujjá a levegőbe. Az egyik jelentkező a mondatot igen hosszúnak találta, amit Babits mosolyogva helyben hagyott. A másik fiu az osztály hahotája közben azt figyelte meg, hogy a tanár ur egy ideig felvitte a hangját, a mondat közepe felé meg leengedte, mintha énekelt volna. Babits jókedvűen ezt a megfigyelést is elfogadta. A tanár ur addig adta fel a kérdéseit, míg a fiúk saját maguk, egyéni véleményük alapján meg nem alkották a körmondat kritériumát. Az így összegezett véleményeket azután Babits lediktálta a jegyzetbe s ez volt a következő órára a tudnivaló. Jóformán semmi otthoni munka nem volt, a fiúk játszva tanultak, már szinte várták a magyar órát s úgy fogták fel Babits módszerét, mint egy élvezetes társasjátékot. Még a leghanyagabb, lomhakedvű hátulülők is mozgásba jöttek, még ők is szívesen résztvettek a munkában. Nem is állt rosszszul magyarból senki sem. Kérdezve tanított Babits, mint Sokrates és hasonló bölcseséggel is.

A szemérmességig szerény volt. Nem

túrta, hogy verseit szobahozzák a fiúk, sem azt, hogy költői mivoltát bármiképpen feszegetnék. Az osztály nagy részének már megvolt a „Levelek Irisz koszorujából” című verseskötete. Széltében-hosszában szavaltuk a verseket, idézgettünk belőle. Anyira szerettük e verseket, hogy a könyvet némelyikünk állandó utasként hozzászíjazta tankönyveihez.

Emlékezetem szerint Babits soha senkit össze nem szidott és nem is szégyenített meg. Ha valami zajongás volt a tanteremben, tapsolva, idegesen összecsapta tenyerét. Ez volt nála a fegyelmzés legerősebb mozgólata. De nem is volt szüksége a fegyelmzés erősebb eszközeire, becsültük őt és büszkéek voltunk rá. Az ő varázsa alatt kezdtük olvasgatni, szeretni és gyűjteni a könyveket.

A következő tanévben Babitsot elhelyezték Újpestről. Bár csak ilyen rövid ideig tanított városunkban (lakni a szomszédos Rákospalotán lakott), mégis megörökítette, halhatatlan emléket emelt Újpestnek a „Kárvavár” című regényében. Mái is rejtély előtttem, hogyan tudta azt a sok-sok alakot (a regény minden szereplője élő és felismerhető személy) oly híven életrekelteni, jellemüknek megfelelően gondolkodtatni és cselekedtetni, hiszen legtöbbjüket csak egészen felületesen ismerte, alig váltott velük egy-két szót. Sok regényalakjának még a végétét is előre megérezte és

megírta, ami csak hosszú idő múlva következett be a valóságban.

Később is, elszakadva a tanártól, figyelemmel kísértük életét. Egy-egy könyvének megjelenése ünnep volt számunkra, sikereit és kitüntéseit boldogan számoltartottuk. Nyáron mult egy éve, hogy megszűnt dobogni ez a nemes szív s az eliziumi mezők végtelen távlatába, az aszfodelosz virágok közé röppent ki ez a rendkívüli lélek.

A tanítvány is visszapillant időnként az eltávozott költő felé és lerója a megemlékezés kegyeletét, amit mindannyian egyforma ragaszkodással tesszünk meg, akik valaha is éreztük melegségnyű szemének szerető simogatását.

Dr. Troján Pál